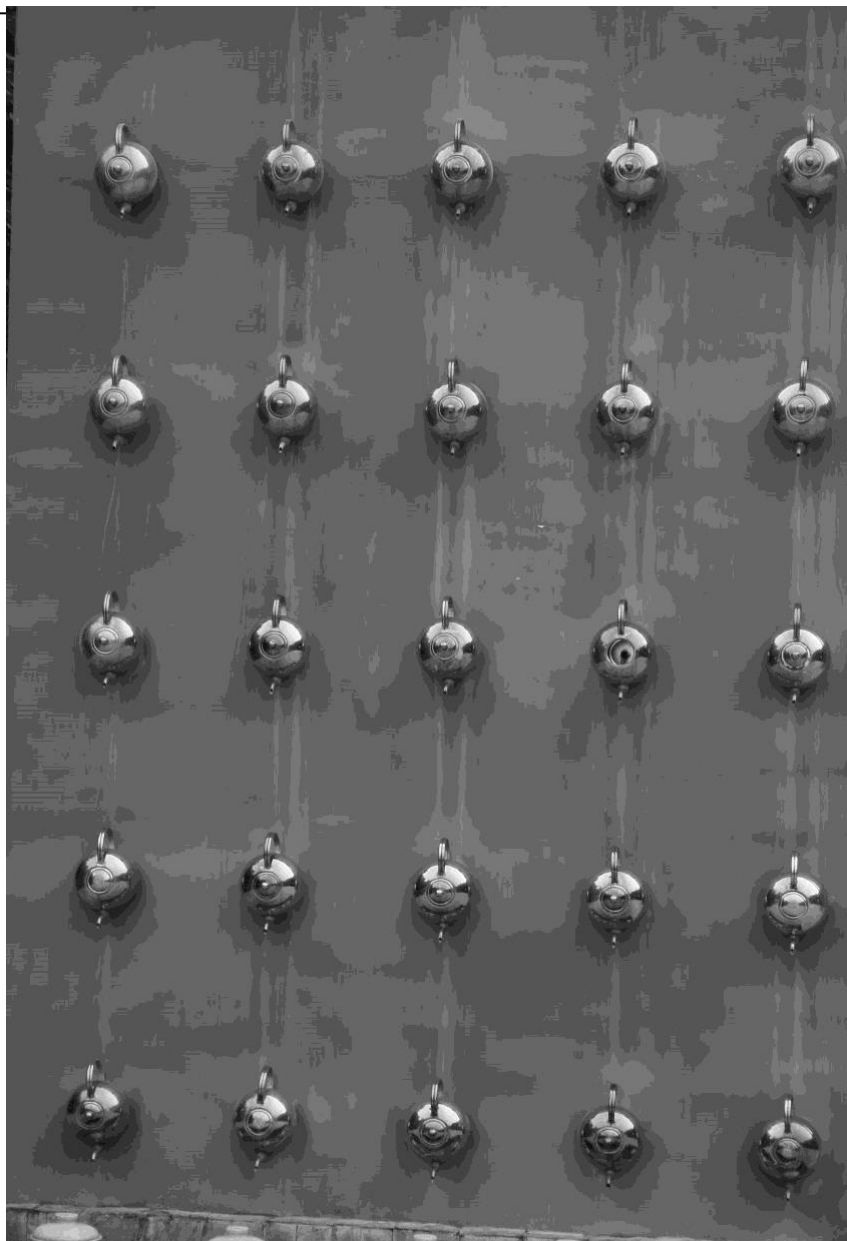

ISSN 2657-3318

MONITOR CHINY-BAŁKANY

STYCZEŃ 2020

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 17+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

STYCZEŃ 2020

3 stycznia: delegacja prow. Anhui w Rumunii. Delegacja, na której czele stał Dyrektor Biura Anhui ds. Zagranicznych i Chińczyków Zamorskich Wan Yi spotkała się z chińską diasporą zamieszkującą okolice Bukaresztu, m.in. na tzw. Targ Czerwonego Smoka (Dragonul Rosu). Co istotne, chińscy urzędnicy nie spotkali się z przedstawicielami władz rumuńskich.

7 stycznia: Sinohydro Corporation rejestruje spółkę w Bośni i Hercegowinie. Spółka zależna od Sinohydro będzie mogła podpisywać umowy o wartości do 40 mln EUR bez zgody spółki macierzystej. W czerwcu ub.r. konsorcjum składające się z Sinohydro, Azvirbaijan's Azvirt i Power China Road Bridge Group podpisało umowę o wartości 28,1 mln EUR z państwowym przedsiębiorstwem Autoceste FBiH na budowę mostu Pocitelj w południowej Bośni.

8 stycznia: UnionPay wchodzi na rynek BiH i Chorwacji. Zarząd firmy poinformował, iż podjął współpracę z Privredna Banka Zagreb (PBZ) – największą instytucją finansową w Chorwacji w kwestii akceptacji chińskich kart bankowych. Podobne porozumienie osiągnięto w Bośni i Hercegowinie. Według danych przekazanych przez UnionPay, już 1,75 mln bankomatów na świecie (poza ChRL) obsługuje chińskie karty płatnicze.

9 stycznia: Yin Long Group planuje rozpoczęcie produkcji dwóch modeli e-autobusów. Chińska firma przedstawiła plan produkcji dwóch modeli autobusów elektrycznych, który ma zostać wprowadzony w życie po finalizacji przejęcia serbskiego Ikarbusa. Ogniwa baterii mają pochodzić z Chin, niemniej reszta konstrukcji zostanie wykonana w Serbii. Yin Long dokona przejęcia serbskiej spółki poprzez firmę Lanzhou Guangdong New Energy Automobile (LGNEA).

9 stycznia: profesor uniwersytecki Marius Balo niebawem zostanie przekazany stronie rumuńskiej. Rumuński minister sprawiedliwości przekazał informacje, iż głośna medialnie sprawa ekstradycji obywatela Rumunii z Chin może niebawem zostać zakończona. Oskarżony za domniemane przyjęcie

RUMUNIA

OFICJALNIE

WYCOFAŁA SIĘ

Z UMOWY NA

ROZBUDOWĘ

ELEKTROWNI

JĄDROWEJ W

GERNAVODA

Premier Ludovic Orban

w wywiadzie dla

rumuńskich mediów

powiedział, iż „jasne

jest, że partnerstwo z

chińską firmą nie

zadziała”.

Przypomnijmy, iż

rumuński rząd

obowiązywała wstępna

umowa z China General

Nuclear Power

Corporation (CGN).

Rumuński premier

zapowiedział, iż

rozpoczęto już

poszukiwania nowego

partnera do wykonania

projektu.

korzyści majątkowych Marius Balo został osadzony w szanghajskim więzieniu o zaostrzonym rygorze. Balo odbył już karę pięciu z ośmiu lat zasądzonych przez chiński wymiar sprawiedliwości.

13 stycznia: Changzhou Xingyu Automotive Lightning Systems planuje budowę fabryki w Serbii. Lokalne media informują, iż firma nabyła kolejne 6,6 ha ziemi w mieście Nisz pod budowę fabryki o wartości 50 mln EUR. W sumie w rękach chińskiego przedsiębiorstwa jest 13,5 ha ziemi. Xingyu planuje zatrudnienie 1000 osób a prace budowlane mają rozpocząć się jeszcze w pierwszym kwartale 2020 r.

14 stycznia: Zijin Mining Group planuje 800 mln USD inwestycji w Serbii w 2020 r. Inwestycja ma skupić się na zwiększeniu mocy produkcyjnych istniejących już kopalni odkrywkowych Veliki Krivelj i Majdanpek oraz kopalni miedzi i złota Cerovo 2. Rozpoczną się także przygotowania do uruchomienia eksploatacji złoża Borska Reka w kopalni Jama. Dodatkowo przedmiotem inwestycji będą usprawnienia w kompleksie wytopu miedzi RTB Bor oraz rozpoczęcie prac nad otwarciem kopalni miedzi i złota Cukaru Peki, wchodzącego w skład projektu Timok.

16 stycznia: wzrost dwustronnej wymiany handlowej między Bułgarią a Chinami w 2019 r. Chińskie ministerstwo handlu przekazało informację, iż handel dwustronny z Bułgarią wzrósł o 5,1% rdr. Obecnie wartość wymiany dwustronnej wynosi 2,72 mld USD. Yu Jianhua, wiceminister handlu ChRL podkreślił, iż Bułgaria i Chiny poczyniły postępy od czasu wdrożenia mechanizmu 17+1 w 2012 r. Powiedział również, iż jak dotąd chińskie inwestycje w tym kraju wyniosły 740 mln USD.

17 stycznia: chińsko-bułgarska współpraca w zakresie autobusów elektrycznych. Protokół ustaleń w tej sprawie podpisali w bułgarskiej ambasadzie w Pekinie (w obecności wicepremier Mariyany Nikolovej) Stamen Yanev, dyrektor wykonawczy Agencji Invest Bulgaria oraz przedstawiciele chińskich firm Jiangsu Alfa Bus i ACN Worldwide. Współpraca będzie opierać się na utworzeniu zakładów produkcyjnych autobusów elektrycznych oraz centrum B&R. Łączna wartość inwestycji szacowana jest na 25 mln EUR i ma stworzyć ok. 250 nowych miejsc pracy. Wizyta wicepremier Nikolovej w Pekinie była wynikiem uczestnictwa w forum gospodarczym China-Bulgaria Business Forum.

21 stycznia: Zorana Mihajlović: Serbia zwróci się do chińskiego Exim Banku o pomoc w realizacji planu inwestycyjnego. Pełniąca urząd serbskiego wicepremiera oraz ministra transportu, budownictwa i infrastruktury, Zorana Mihailović poszukuje wsparcia finansowego w celu wdrożenia planu inwestycyjnego na infrastrukturę transportową na lata 2020-2025. Mihajlović spotkała się już w tej sprawie z zastępcą dyrektora Departamentu Kredytów Państwowych Exim Banku, Zhu Yingiem. Projekty mające być objęte finansowaniem to: budowa korytarza Fruska Gora, budowa autostrady Belgrad-Surcin, Iverak-Lajkovac oraz remont linii kolejowej

Begrad-Nisz. W ubiegłym miesiącu Premier Ana Brnabić powiedziała, iż rząd planuje inwestycje w wysokości 14 mld EUR, co ma być jednym z elementów stymulowania wzrostu gospodarczego do 2025 r.

22 stycznia: Rumunia wycofuje się z umowy na rozbudowę elektrowni jądrowej w Cernavoda. Premier Ludovic Orban w wywiadzie dla rumuńskich mediów powiedział, iż „jasne jest, że partnerstwo z chińską firmą nie zadziała”. Przypomnijmy, iż rumuński rząd obowiązywała wstępna umowa z China General Nuclear Power Corporation (CGN). Rumuński premier zapowiedział, że rozpoczęto już poszukiwania nowego partnera do wykonania projektu (zob. kom.).

23 stycznia: chińsko-rumuńskie porozumienie ws. ochrony dóbr kulturalnych. Umowę w imieniu ChRL podpisała ambasador Jiang Yu wraz z rumuńskim ministrem kultury Bogdanem Gheorghiu. Być może działanie to jest elementem ocieplenia stosunków dwustronnych po fiasku chińskiej inwestycji w sektorze energetyki jądrowej w Cernavoda.

27 stycznia: potencjalne restrykcje dla importu z Chin w Rumunii. Rumunia przygotowuje się do wprowadzenia restrykcji na import z Chin obejmujący produkty tekstylne, kosmetyki, obuwie etc. ze względu na zagrożenie rozprzestrzenienia się koronawirusa. Odpowiedni wniosek rumuńskiego odpowiednika UOKiK wpłynął do Inspektoratu Zdrowia Publicznego w Konstancy.

27 stycznia: China Road and Bridge Corporation planuje rozpoczęcie rozmów w kwestii autostrady Bar-Boljare. Według lokalnych mediów, CRBC wyraża gotowość do budowy kolejnych odcinków autostrady – Matesevo-Adrijevica, Andrijevica-Boljare i Podgorica-Djurmani. CRBC szykuje się do udziału w partnerstwie publiczno-prywatnym, aby zrealizować całość projektu w Czarnogórze.

28 stycznia: China Machinery Engineering Corporation zakontraktowana na budowę systemu kanalizacji w Serbii. CMEC podpisało już odpowiednie porozumienie z władzami Belgradu. Chińska firma będzie odpowiedzialna za budowę centralnego systemu kanalizacji. Łączna wartość projektu to 771 mln EUR. Zorana Mihajlović podkreśla, iż projekt ten poprawi jakość życia mieszkańców miasta. Belgrad jako jedyna stolica w Europie dotychczas nie posiada systemu oczyszczania ścieków. Serbski rząd oświadczył również, iż w ramach planu inwestycyjnego Serbia 2025, kolejny miliard euro zostanie zainwestowany w podobne projekty innych miastach i gminach w Serbii.

31 stycznia: Aleksandar Vucić rozmawiał z Josepem Borrellem nt. współpracy z EU, Chinami i Rosją. Serbski prezydent podczas rozmowy z Wysokim Przedstawicielem UE ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa podkreślił, iż Serbia będzie kontynuować ścieżkę zbliżenia się do UE przy zachowaniu współpracy

na najwyższym szczeblu z Chińską Republiką Ludową i Federacją Rosyjską (zob. kom.).

31 stycznia: serbsko-chińskie negocjacje w kwestii utworzenia centrum eksportu produktów rolnych. Minister rolnictwa Branislav Nedimovic w trakcie ceremonii otwarcia targów Agro Belgrade 2020 przekazał informację, iż obie strony są w trakcie negocjacji utworzenia centrum eksportowego dla serbskich produktów rolnych, które mają być dystrybuowane na rynek chiński.

KOMENTARZ

Rumunia oficjalnie wycofała się z umowy na rozbudowę elektrowni jądrowej w Cernavoda. Premier Ludovic Orban w wywiadzie dla rumuńskich mediów powiedział, iż „jasne jest, że partnerstwo z chińską firmą nie zadziała”. Przypomnijmy, iż rumuński rząd obowiązywała wstępna umowa z China General Nuclear Power Corporation (CGN). Rumuński premier zapowiedział, iż rozpoczęto już poszukiwania nowego partnera do wykonania projektu. Pierwsze konkretne ustalenia z CGN w sprawie budowy reaktorów nr 3 i 4 pochodzą z 2015 r., kiedy to państwowa spółka Societatea Nationala Nuclearelectrica (SNN) podpisała protokół ustaleń z CGN w sprawie rozbudowy kompleksu. W maju ub.r. Nuclearelectrica i CGN podpisały umowę w kwestii utworzenia spółki joint venture w celu realizacji inwestycji. Zgodnie z umową, CGN miał posiadać większościowy pakiet udziałów w spółce (51%).

Decyzja o rezygnacji z usług chińskiego przedsiębiorstwa państwowego nastąpiła kilka miesięcy po podpisaniu przez Rumunię i Stany Zjednoczone wspólnej deklaracji o współpracy w zakresie energetyki w sierpniu 2019 r. Kwestia współpracy energetycznej a także samego CGN była jednym z kluczowych tematów ówczesnych rozmów dwustronnych pomiędzy Donaldem Trumpem i Klausem Iohannisem. Przypomnijmy, iż w sierpniu 2016 r. USA dokonało zatrzymania pracownika CGN pod zarzutem szpiegostwa przemysłowego. USA w konsekwencji wpisały chińską firmę na czarną listę podmiotów gospodarczych, w praktyce formalnie wykluczając udział CGN w pracach dotyczących energetyki jądrowej w krajach sojusznicych USA, do których z pewnością należy zaliczyć Rumunię. Doniesienia w rumuńskiej prasie wspominały o umieszczeniu chińskiej firmy na amerykańskiej czarnej liście, jednak nie określiły *explicite*, czy był to jeden z powodów anulowania umowy.

Aleksandar Vucić rozmawiał z Josepem Borrellem nt. współpracy z EU, Chinami i Rosją. Serbski prezydent podczas rozmowy z Wysokim Przedstawicielem UE ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa podkreślił, iż Serbia będzie kontynuować ścieżkę zbliżenia się do UE przy zachowaniu współpracy na najwyższym szczeblu z Chińską Republiką Ludową i Federacją Rosyjską, idąc za przykładem wiodących krajów europejskich. Vucić powiedział również, iż serbska współpraca z Chinami i

Rosją pozostawia wiele do życzenia i nie jest tak dobrze rozwinięta jak ta, którą mają Niemcy, Francja i Austria i oczekuje, że kraje europejskie pomogą wynieść współpracę Serbii z Chinami i Rosją na wyższy poziom. Dodał również, iż powody, dla czego Bruksela wyraża zaniepokojenie relacjami Belgradu z Pekinem i Moskwą nie są mu znane.

Polityka zagraniczna Serbii tradycyjnie zakłada utrzymywanie przyjaznych stosunków z Chinami, Rosją, Unią Europejską oraz Stanami Zjednoczonymi (tzw. polityka czterech filarów). Belgrad zamierza również utrzymywać status neutralności wojskowej, konsekwentnie odmawiając przystąpienia do NATO i innych bloków wojskowych. Wydaje się natomiast, iż włączenie państwa do NATO jest warunkiem *sine qua non* dalszego procedowania rozmów akcesyjnych w ramach UE. Serbia musiałaby wówczas uznać niepodległość Kosowa i ograniczyć przyjacielskie stosunki z Rosją, co przy tym rozdaniu politycznym wydaje się niemożliwe. W tym kontekście ważna jest również postawa Belgradu wobec sankcji gospodarczych UE nałożonych na Rosję, których akceptacji, pomimo nacisków ze strony Waszyngtonu i Brukseli, do tej pory nie udało się wobec Serbii wyegzekwować.

W styczniu Aleksandar Vučić wielokrotnie odwoływał się do tych samych argumentów podczas wywiadów, zarówno dla mediów krajowych jak i zagranicznych. Jak przyznał, 67% całości wymiany handlowej kraju jest wynikiem współpracy z Unią Europejską, a tylko niemieckie firmy odpowiadają za 62 tys. miejsc pracy w Serbii. Według Prezydenta nie jest to jednak powód do marginalizacji więzi politycznych i gospodarczych z Rosją i Chinami. Vučić w wywiadzie udzielanym stacji euronews przyznał w trakcie Forum Ekonomicznego w Davos przyznał, iż Serbia pozostaje na ścieżce integracji z UE, bowiem nie ma dla niej realnej alternatywy. Wyrzucił jednak swoje niezadowolenie z tempa procesu akcesyjnego, mówiąc, iż z wyjątkiem Turcji, żadne inne państwo nie czekało tak długo na dołączenie do Wspólnoty. Główną przeszkodą w integracji są napięcia polityczne między Belgradem a Prisztiną. Światłem w tunelu w kwestii normalizacji stosunków na linii Belgrad-Prisztina jest planowane wznowienie cywilnego połączenia lotniczego między dwoma miastami. Przypomnijmy, iż zawieszenie lotów nastąpiło w trakcie wojny w Kosowie w latach 1998-1999. Operatorem połączenia ma być spółka zależna Lufthansy – Eurowings. Prezydent Kosowa Hashim Thaci nazwał to wydarzenie „ważnym krokiem dla przemieszczania się obywateli i normalizacji stosunków”, natomiast serbski prezydent odpowiedział, iż jego kraj jest „gotowy do kontynuowania takich inicjatyw w celu zblżenia ludzi na Bałkanach”. Rząd Republiki Serbii przy tej okazji wezwał Kosowo do zniesienia 100% podatku od produktów bośniackich i serbskich, co powinno stanowić kolejny krok w celu normalizacji stosunków w regionie.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

